حق با شماست

info@jamejamOnline.ir

روابط عمومی: ۲۳۰۰۴۴۴۴

#مالیات_عدالت
نادری از تهران:
امیدوارم مالیات بر دستگاه‌های کارتخوان به صورت عادلانه اجرایی شود تا شاهد پرداخت مالیات توسط مردم نباشیم.

#بهزیستی_جهرم
شهروندی از جهرم:
اسکلت فلزی ساختمان بهزیستی جهرم زنگ زد ولی هنوز این ساختمان ساخته نشده و فقط سرمایه زیادی هدر رفت و کسی هم پاسخگو نیست.

#نظارت_حرف
حمیدی از تهران:
گفتن «نظارت می‌کنیم بر بازار» توسط مسؤولان هیچ کمکی به کنترل گرانی نمی‌کند و بهتر است مسؤولان محترم در عمل اقدامات اساسی را صورت دهند.

#حقوق_یکسان
نکیسا از تهران:
یکسان‌سازی حقوق بازنشستگان تامین اجتماعی به فراموشی سپرده شده‌است و نداشتن حامی و نیاز نداشتن دولت به این افراد، گویای این واقعیت است.

#تورم_حقوق
همتی از کرج:
تورم ۵۰درصدی آیا با افزایش حقوق ۱۰درصدی همخوانی دارد؟ درک نکردن مردم توسط دولت و سرازیر شدن گرانی‌ها بر دوش مردم بزرگ‌ترین درد ملت است.

#آسفالت_خیابان
نجفی از تهران:
آسفالت خیابان گیلان‌غربی به‌خصوص در تقاطع‌ها بسیار خراب است و نیاز به آسفالت و روکش مجدد دارد.

#بلیت_مترو
قدیمی از تهران:
شرکت بهره‌برداری مترو، قیمت بلیت را برای سال آتی ۲۵درصد افزایش داد، این در حالی است که افزایش حقوق کارمندان ۱۰درصد اعلام شده‌است. چرا باید این افزایش قیمت ۱۵درصد بیشتر از افزایش حقوق باشد؟

#پارک_دوبل
شایان از تهران:
توقف و پارک دوبل خودورها روبه‌روی بیمارستان لبافی‌نژاد باعث ایجاد ترافیک و راه‌بندان در خیابان‌های مجاور می‌شود.

#ترافیک_تهران
مجتبایی از تهران:
چرا مسؤولان شهری کلانشهر تهران برای رفع معضل ترافیک چاره‌ای نمی‌اندیشند. بیشتر عمر شهروندان باید در ترافیک و آلودگی سپری شود.

در آستانه نوروز عواقب خرید و فروش گونه‌های حیات وحش را برای محیط زیست بررسی کرده‌ایم

خطر انقراض در شب عید

سودجویان در آستانه نوروز با فروش جانورانی مانند لاک‌پشت، سمندر و مار تعادل زیست‌بوم را بر هم زده و محیط زیست کشور را تخریب می‌کنند

منصوره محمدی
جامعه

از عمر ماهی قرمز بر سر سفره هفت سین یک قرن هم نمی‌گذرد، ماهی‌هایی که به دلیل قرمزی و جنب و جوش خاص خود مورد توجه ایرانی‌ها قرار گرفتند و خیلی زود پایشان در سفره‌های هفت سین محکم شد اما گسترش نامتعارف آنها در زیستگاه‌های مختلف طی سال‌های گذشته به یکی از دغدغه‌های دوستداران محیط زیست و کارشناسان حیات وحش تبدیل شده است. ورود گونه‌های جانوری به مراسم نوروز به ماهی قرمز ختم نمی‌شود و در دهه اخیر خرید و فروش نامتعارف برخی گونه‌های گیاهی و جانوری نیز در آستانه نوروز باب شده است. گونه‌های بومی ایران که در فهرست گونه‌های در خطر انقراض اتحادیه بین‌المللی حفاظت از طبیعت (IUCN) قرار دارند از جمله سمندر، لاک پشت و مار.

آن طور که رضا فرجی، سرپرست دفتر حفاظت و مدیریت حیات وحش سازمان حفاظت محیط زیست در ایران می‌گوید، ۱۵۱گونه جانوری در خطر انقراض قرار دارند که به دلایل مختلفی از جمله تخریب زیستگاه‌ها، تغییر کاربری اراضی، برداشت بی‌رویه و غیرمجاز از انواع گونه‌های گیاهی و جانوری، ورود گونه‌های بیگانه و مهاجم به زیستگاه‌های طبیعی، آلودگی‌های محیط زیست و تغییرات اقلیمی مورد تهدید قرار گرفته‌اند. پنج گونه ماهی، چهار گونه سمندر و نیمی از گونه‌های لاک‌پشت‌های بومی ایران در خطر انقراض قرار دارند.

اصغر عبدلی، ماهی‌شناس و استاد گروه تنوع زیستی و مدیریت اکوسیستم‌های دانشگاه شهید بهشتی با اشاره به خریداری سمندر، ماهی قرمز و سنبل آبی در آستانه نوروز به جام‌جم می‌گوید: زمانی که این موجودات خریداری و در محیط طبیعی رهاسازی می‌شوند احتمالاتی برای آنها وجود دارد از جمله این‌که در محیط جدید دوام آورده و تولید مثل می‌کنند و به آفتی برای محیط تبدیل می‌شوند.

اکنون ماهی حوض که در آستانه نوروز به فروش می‌رسد در تالاب انزلی، تالاب نئور در استان اردبیل و بسیاری از تالاب‌های استان مازندران و تالاب شادگان به یک آفت تبدیل شده است، چراکه قدرت بکرزایی دارد و جمعیت خود را در مدت زمان کوتاهی زیاد می‌کند و در نتیجه رقیب غذایی خیلی از ماهی‌های بومی می‌شود و بیماری‌هایی را به گونه‌های بومی منتقل می‌کند.

او به خرید و فروش گیاه سنبل آبی نیز اشاره می‌کند و می‌گوید این گونه اکنون یکی از معضلات بزرگ تالاب انزلی است و با صرف میلیاردها تومان هم نتوانستند این گونه مهاجم را حذف کنند و طی کمتر از دو سه سال در حال تصرف تمام سطح تالاب است. گسترش این گونه علاوه بر از بین بردن گیاهان بومی باعث کمتر شدن عمق تالاب می‌شود، اکسیژن آب کاهش می‌یابد و علاوه بر خسارت‌های مالی زیادی که به دولت و محیط زیست تحمیل می‌کند، تنوع زیستی تالاب را هم از بین می‌برد.

عبدلی، یکی از بزرگ‌ترین تهدیدات تنوع زیستی کشور را گونه‌های غیربومی و مهاجم می‌داند و معتقد است انتقال یک گونه بومی از یک محیط به محیط دیگر آن‌را به آفت محیط جدید تبدیل می‌کند که چه از نظر رعایت حقوق حیوانات و چه حفظ تنوع زیستی و محیط زیست، خرید و فروش و نگهداری این گونه‌ها به هیچ عنوان درست نیست.

اما اینها فقط بخش‌هایی از تاثیر جابه‌جایی‌های غیراصولی گیاهان و حیوانات در محیط زیست است و تاثیراتی نیز بر کیفیت زندگی مردم خواهد داشت. این استاد ماهی‌شناسی می‌افزاید، با کاهش تنوع زیستی، تولیدات و خدمات قبلی اکوسیستم، تالاب‌ها و رودخانه‌ها به درستی ارائه نمی‌شود که همین مساله بر معیشت و شغل مردم اثرگذار است. گونه مهاجم غذای گونه‌های موجود را مصرف می‌کند و همچنین به انتقال بیماری منجر شده و این بیماری باعث مرگ و میر و کاهش جمعیت بومی می‌شود که مردم محلی معیشت خود را از آن تامین می‌کنند.

این تهاجم گسترده به محیط زیست خسارت‌های جبران ناپذیری به همراه دارد. عبدلی می‌گوید در ایران برآورد اقتصادی و تحقیقات جامعی از میزان خسارت ورود گونه‌های غیر بومی و خرید و فروش گونه‌های بومی نشده اما در دیگر نقاط دنیا محاسباتی صورت گرفته است؛ در آمریکا خسارت گونه‌های غیربومی حدود ۱۳۰میلیارد دلار در سال برآورد شده. خسارت ماهی‌های غیربومی که به تالاب‌های آمریکا وارد شده‌اند، حدود شش میلیارد دلار در سال برآورد شده است. در ایران که درآمد نفتی ما ۴۰تا۵۰ میلیارد دلار است خسارت این گونه‌ها چقدر خواهد بود؟ در نتیجه باید در خرید ، جابه‌جایی و رها کردن آنها در طبیعت به‌شدت سختگیر بود و این رویکرد را ممنوع کرد، چراکه نمی‌دانیم موجودی که در طبیعت رها می‌کنیم در آینده چه فاجعه‌ای را به بار می‌آورد.

او در واکنش به تفکر برخی مردم که جابه‌جایی گونه‌ها در کشور را با پیش فرض این‌که مربوط به کشور خودمان هستند درست تلقی می‌کنند، می‌گوید: بومی ایران بودن برای ما ملاک نیست. هر موجودی که از زیستگاه خود جابه‌جا شود و به زیستگاه دیگر برود در آنجا گونه غیربومی محسوب می‌شود. حتی اگر یک گونه را از یک رودخانه به رودخانه دیگری که همان گونه وجود دارد، منتقل کنیم اما با توجه به این‌که از نظر تنوع ژنتیکی تفاوت وجود دارد، این مورد نیز گونه غیربومی حساب می‌شود.

به عنوان مثال، سمندری که در یک رودخانه روند سازگاری را طی کرده چه بسا اگر در رودخانه مجاور هم قرار گیرد، نتواند دوام بیاورد یا ژن خود را به سمندرهای منطقه منتقل کند و سازگاری آنها را از بین ببرد.

صیاد شیخی اینانلو، کارشناس تنوع زیستی نیز تصریح می‌کند در خرید و فروش‌های آستانه نوروز اکنون با دو مساله خرید و فروش ماهی قرمز و گونه‌های غیربومی و همچنین گونه‌های بومی سر و کار داریم که در ۱۰سال اخیر بسیار زیاد شده است. او به جام‌جم می‌گوید، گونه‌های غیر بومی و رهاسازی آنها در اکوسیستم‌های مختلف بسیار مهم است و ادامه می‌دهد: براساس دستورالعمل IUCN رهاسازی گونه‌های غیربومی ممنوع است و اکیدا توصیه شده گونه‌های تجاری که مورد خرید و فروش قرار می‌گیرند، وارد اکوسیستم‌های طبیعی نشوند. ما نیز در ایران با خرید گونه‌های ماهی قرمز مشکلی نداریم بلکه با رهاسازی آنها در طبیعت مشکل داریم که موجب نگرانی شده و نباید این اقدام انجام شود.

این کارشناس تنوع زیستی در ادامه به مساله خریدوفروش حیات‌وحش که در دهه اخیر باب شده اشاره می‌کند و می‌گوید: این مساله سبب شده سمندرها که گونه‌هایی در خطر انقراض هستند با تهدید جدی روبه‌رو باشند. در رده‌بندی جهانی بهره‌برداری بی‌رویه یکی از مصادیق انقراض جمعیت‌هاست چراکه باعث آسیب به جمعیت می‌شود و درنهایت ابتدا به انقراض جمعیت محلی و در نهایت به انقراض گونه منجر می‌شود.

او تاکید می‌کند که مردم باید نسبت به این مساله حساس باشند و با توجه به مسؤولیت اجتماعی‌شان مانع تخریب زیستگاه‌های حیات‌وحش شوند. همچنین شهروندان بهتر است بدانند در این حوزه امرارمعاشی صورت نمی‌گیرد و معیشت وابسته‌ای وجود ندارد، ضمن این‌که حفاظت از جمعیت این گونه برای مردم به‌ویژه مردم محلی می‌تواند معیشت آنها را تامین و شغل ایجاد کند.

اینانلو در واکنش به این‌که هرساله در این ایام تاکید می‌شود که خریدوفروش این گونه‌های بومی جرم است اما این جرم‌انگاری بازدارنده نیست معتقد است یکی از مشکلات قوانینی است که وضع می‌شود. قانون‌های ما معمولا پشتوانه اجرایی ندارند. در همین زمینه که اعلام می‌شود خریدوفروش گونه‌های حیات‌وحش جرم است، این جرم را چه نهادی می‌خواهد پایش کند؟ در نتیجه به نظر می‌رسد بهترین رویکرد آگاه‌سازی خود جامعه است که به خریدوفروش این گونه‌ها نه بگوید و متوجه اثرات مخرب این اقدام ابتدا بر وضعیت محیط‌زیست زندگی خود و سپس بر معیشت و عوامل وابسته به آن باشد.

زیست‌بوم در خطر است

زندگی+

آرش جولاده‌رودبار، استاد ماهی‌شناسی و فارغ‌التحصیل رشته شیلات از دانشگاه تهران است. او با اشاره به ضررهای بسیار خریدوفروش حیات‌وحش و رهاسازی گونه‌های غیربومی در زیستگاه‌های مختلف با ذکر مثال‌هایی درباره آسیب‌های واردشده به اکوسیستم توضیح می‌دهد و می‌گوید: برای مثال اخیرا ماهیان چشمه‌سلیمانیه کاشان را مورد بررسی قرار داده و ۱۱ گونه ماهی در آن شناسایی کردیم که ۱۰ مورد آنها غیربومی بودند و توسط مردم به این چشمه انتقال داده شدند.

او در گفت‌وگو با جام‌جم می‌افزاید: در این چشمه یک ماهی به نام سیاه‌ماهی البرزی زیست می‌کند که بومی ایران است و با انتقال این ۱۰ گونه به‌شدت مورد تهدید قرار گرفته. این گونه جلبک‌های چشمه را می‌خورد و باعث خروج آب از چشمه می‌شود. اما ورود گونه‌های مهاجم باعث شد تا تمامی مجراهای ورودی چشمه دچار گرفتگی شود و مردم می‌گویند قنات کور شده است و دیگر مانند گذشته آب نمی‌دهد.

او مثال دیگری از بی‌نظمی و آسیب به اکوسیستم گونه‌های بومی تعریف می‌کند و می‌گوید: در نئور که دریاچه‌ای در اردبیل است ماهی قزل‌آلا پرورش می‌دادند اما فردی ماهی کاراس را که بکرزایی می‌کند در آنجا رهاسازی کرد. این ماهی تمامی ماهی‌های دریاچه را منقرض می‌کند و خودش ازبین‌نمی‌رود و باعث ازبین‌رفتن تکثیر و پرورش ماهی قزل‌آلا در دریاچه شده است.

جولاده‌رودبار راحت‌ترین کار برای حفاظت را ممنوع‌شدن هرگونه خریدوفروش چنین موجوداتی می‌داند و می‌گوید: این‌ها ذخایر ژنتیکی کشور و گونه‌های باارزشی هستند که حیات محیط‌زیست به حیات آنها وابسته است. در نتیجه وقتی عرضه و تقاضا پایین باشد قطعا کسی که به فروش اقدام می‌کند با کمبود تقاضا این کار را متوقف می‌کند.

یادداشت

باربد صفایی
کارشناس تنوع زیستی

حراج حیات‌وحش حراج محیط‌زیست

برای بررسی تاثیر خریدوفروش گونه‌های جانوری بر اکوسیستم باید به موارد مختلفی توجه کرد. مواردی مانند شرایط این گونه‌ها در زیستگاه‌های کشورمان.

در این بین یکی از سوالات اساسی این است که افزایش و کاهش این گونه‌ها در زیستگاه‌های مختلف و جابه‌جایی از یک محیط به محیط دیگر چه تاثیرات مخربی به همراه دارد؟

در پاسخ به این پرسش می‌توان به خریدوفروش سمندر لرستانی و انواع لاک‌پشت اشاره کرد.

سمندر گونه‌ای در معرض تهدید است که همین مساله بر اهمیت حفظ و نگهداری از آن می‌افزاید. این گونه در فهرست سرخ اتحادیه بین‌المللی حفاظت از طبیعت (IUCN) قرار دارد و به‌دلیل تشدید خریدوفروش آن در سال‌های اخیر جمعیتش در معرض تهدید جدی است.

از سوی دیگر خریدوفروش گونه سبب انتقال آن از یک منطقه به منطقه دیگر می‌شود؛ اتفاقی که آسیب‌های جدیدی برای محیط قدیمی و محیط جدید به همراه دارد.

برای مثال شاهد هستیم که لاک‌پشت برکه اروپایی که در حوزه هیرکانی زیست دارد سر از استان فارس درمی‌آورد و با ورود به این زیستگاه‌ها همانند گونه‌های غیربومی که از خارج از ایران وارد می‌شوند عمل می‌کنند.

لاک‌پشت گوش‌قرمز و لاک‌پشت چینی دیگر انواع گونه‌هایی هستند که اخیرا توسط مردم در آستانه نوروز خریداری می‌شوند و بعد از مدتی با خیال این‌که رهاسازی آنها در طبیعت اقدامی محیط‌زیستی است توسط خانواده‌ها در تالاب، برکه‌ها و رودخانه‌ها رهاسازی می‌شوند. نتیجه این اقدام معضلی است که به حذف گونه‌های بومی در این مناطق منجر می‌شود.

لازم به یادآوری است که این گونه‌ها وقتی درون زیستگاه خود هستند خدمات اکولوژیکی بسیار ارزنده‌ای برای آن زیستگاه به همراه دارند و به حفظ تعادل اکوسیستم کمک می‌کنند.

کنترل حشرات و بیماری ازجمله مواردی است که با حضور این گونه‌ها در زیستگاه انجام می‌شود. درحالی‌که نگهداری از این موجودات در محیط خانه باعث آسیب‌دیدن جمعیت آنها می‌شود. همچنین تنوع ژنتیکی گونه را کم می‌کند و آثار مخرب بسیاری به همراه دارد که برخی از آنها در کوتاه‌مدت و برخی در بلندمدت تاثیر خود را نشان می‌دهند و نبود آنها تهدیدی برای محیط‌زیست‌شان محسوب می‌شود.

با توجه به نزدیک‌شدن به بهار طبیعت و اهمیت حفظ محیط‌زیست مردم طبیعت‌دوست کشور بهتر است علاقه خود به محیط‌زیست و حیات‌وحش را با آسیب‌نزدن به محیط و گونه‌ها از طریق نخریدن این گونه‌های بومی و باارزش نشان دهند.